

Darab Ágnes születésnapjára

Darab Ágnes a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében egyetemi tanár, az Irodalomtudományi Doktori Iskola törzstagja, megbízható kolléga, következetes oktató, áldozatos témavezető és szeretettelgi mentor. Egészen a kezdetektől része a Kar életének: folyamatosan fejlődő és fáradhatatlan kutatói-oktatói munkájával építi annak presztízsét. A miskolci bölcsészkar indulásakor a Világirodalom Tanszéken – jelenlegi neve: Összehasonlító Irodalom- és Kultúratudományi Tanszék – tanított 1992–1997-ig adjunktusként, majd 1997 óta docensként, 2018-ban pedig kitartó szakmai munkájának eredményeként megkapta az egyetemi tanári címet.

Darab Ágnes oktatói attitűdjének meghatározó részét képezi következetessége, páratlan szaktudása, s az, hogy ő egyetlen diákjával sem kivételezik. Kitűnő pedagógiai érzékkel képes felmérni egy-egy hallgató kompetenciáit, igényeit, szükségleteit és motivációját, s annak megfelelően foglalkozik, dolgozik vele: hosszan értekezik vagy meghallgat, irányít vagy enged szabadon szárnyalni, odapírít vagy megdicsér. Mindez nem tanulható. Nála ez ösztönös. Ahogyan az is, hogy mindig felkészült és minden a fejében van. Hallgatóként volt alkalmam több előadását is meghallgatni. Ő volt az az oktató, aki percre pontosan, kimért és nőies lendülettel megérkezett a – miskolci bölcsészek által jól ismert – kék terembe, kezében egyetlen kulcsosomóval. A kulcsokat letette a tanári pulpitusra, és beszélt. Semmi jegyzet, semmi segédeszköz, semmi külsín. Ugyanakkor az előadóterem tele volt érdeklődő tekintetekkel. Ő úgy tartott előadást az ókor irodalmáról, ami olyan távol volt tőlünk időben, térben és látásmódban, hogy mégis éreztük, értettük annak értelmét, valamint működését. És a másfél óra egyszer csak eltelt. Észre sem vettük. Az előadásnak volt eleje, közepe és vége: nem tartalmazott felesleges szócséplést, kicsapongást, az elhangzottaknak súlya volt. Mindemellett pedig magában foglalta a legfontosabb összetevőt: az előadónak a téma iránt érzett kiapadhatatlan érdeklődését, szakmai elhivatottságát, alázatos figyelmét. Ez tette Darab Ágnest és előadásait hitelessé.

És ez a szenvedélyes, ugyanakkor fegyelmezett hivatástudat jellemzi őt a szakmai életében is. A magyar–latin szakos diploma megszerzése után pályája változatos volt, míg a Miskolci Egyetemen meg nem állapodott. A kezdeti években a gyermeknevelés, és az új oktatói feladatokra való készülődés kötötte le energiáit. A 2000-es évek közepe körül koncentrált erejét idősebb Plinius kutatására. Ami ebben leginkább újdonság volt, az a *Naturalis historia* irodalmi műként való megközelítése. Az egyébként adathalmazokból álló mű excursusai (kitérői) mutatják meg Plinius elbeszélő stílusát, narratológiáját. Ezek a többnyire az anekdota műfajába sorolható történetek adják a VII–VIII. könyv fordításához írt monografikus kísérőtanulmányának és az akadémiai doktori disszertációjának a tárgyát. Így az irodalmi szempontból

mindig csak kárhozottat pliniusi szöveg Darab Ágnes által először irodalmi értékelést is kapott. Ezenkívül az ő szorgalmas és akkurátus fordítói munkájának köszönhetően összesen négy pliniusi könyv szövege vált elérhetővé magyar nyelven. 2001-ben publikálta férjével, Gesztelyi Tamással a *Természetrájk XXXIII–XXXVII: Az ásványokról és a művészetekről* című könyveinek a fordítását, és 2014-ben jelent meg önálló fordítása: *Természetrájk VII–VIII: Az emberről és a szárazföld élőlényeiről* című könyvekről.

„A profi számára a szorgalom, a nyitottság, a szakszerű figyelem, a készenléti állapot a kiindulási pont ahhoz, hogy megérkezessen önmagához. [...] Azt is tanította, hogy ez a magatartás [...] később majd belső igénnyé válik, és nem is leszünk képesek másként viszonyulni a munkánkhoz. Ezt nevezte használható megszállottságnak.”¹ – idézi Darab Ágnes Bodor Johanna regényéről írt recenziójában az író, amely nem véletlen. A citátum személyes tapasztalat és szakmai ars poetica is egyben. Ugyanis a regény főhőse egy balerinának készül 18 éves lány, aki Bukarestben él szüleivel. Az író érzékletesen mutatja be a színház világát, valamint a baletttézetben folyó igen fegyelmezett munkát. Azt talán kevesen tudják Darab Ágnesről, hogy 1969–1973 között a budapesti Állami Balett Intézet tanulója volt. Ez látszólag nem kapcsolódik szorosan a szakmai pályájához, mégis azt gondolom, a balettnövendékként megtapasztalt munka, fegyelem, a testben rejlő művészi lehetőségek felismerése, kiaknázása, a test fölötti uralom megszerzett képessége az alapja annak a kemény munkával, önfegyellemmel és kitartással párosuló küzdőképességének, ami tanulmányaira és szakmai munkájára egyaránt jellemző volt.

És végül engedtessek meg, hogy személyes emlékeimmel köszöntsem Ágnest. Aki valaha is volt pályakezdő, írt kezdetben ilyen-olyan dolgozatokat, majd szakdolgozatot, végül doktori értekezést, jól tudja, hogy a szövegek között történő utazás és aha-élmények közepette, olykor elcsügged a fiatal kutató, és nem látja a következő lépést, de gyakran az egész út értelmét sem. Nos, akkor jól jön egy olyan mentor, aki tudja, hogyan kell ebből a helyzetből kibillenteni a hallgatót. És ő mindig tudta. Darab Ágnes nemcsak a szavaival, hanem a személye által közvetített mintával is megtanított arra, hogy a kitartó, fegyelmezett és következetes munkának előbb vagy utóbb, de mindig megvan az eredménye. A mindennapi szakmai munkához az egyik Plinius-könyvének dedikációjában Apellés szavaival és nem melleleg saját, személyes példájával adott nekem életre szóló úttravalót. „Nulla dies sine linea.” – írta nekem a könyvbe, s amikor átadta, hozzátette: „Angélám, egy napja se teljen el mondat, azaz írás nélkül!”

Kedves Ágnes, Isten adjon neked még hosszú, egészségben, szeretetben és örömteli, termékeny munkában gazdag éveket. Hiszen nálad jobban senki sem képviseli és tudja, hogy az irodalom művelése egy olyan életforma, amelyet minden nap csinálni kell, amely nélkül nem lehet élni. Tőled tanultam ezt is. És köszönöm!

Kapusi Angéla

¹ BODOR Johanna: *Nem baj, majd megértem*. Budapest, Magvető, 2014, 39.